

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-3456/2013. számú ügyben**

Előadó: dr. Kéri Szilvia

Az eljárás megindítása

A beadvány szerint a panaszos az ingatlant nem használja, azonban a helyi rendelet nem teszi lehetővé a közszolgáltatás szüneteltetését, így a közszolgáltatási díjat köteles megfizetni.

A hulladékról szóló törvény előírja, hogy az önkormányzati rendeletnek szabályoznia kell a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ingatlanhasználó kérésére történő szüneteltetésének eseteit. Ezzel szemben Kulcs községi Önkormányzat Képviselő-testületének a települési szilárd hulladék kezelési közszolgáltatásról szóló 3/2014. (II.06.) számú önkormányzati rendelete nem tartalmaz szabályozást erre vonatkozóan.

Hivatalomhoz folyamatosan érkeznek a kötelező hulladékkezelési közszolgáltatást érintő panaszok. Tartalmuk szerint vagy a kötelező igénybevételt kifogásolják, vagy a közszolgáltatás díját tartják aránytalannak az elvégzett szolgáltatáshoz képest. Számos esetben azt a tényt sérelmezik – többnyire az egyedül élő lakosok, a nyugdíjas korosztály, vagy a szelektív hulladékgyűjtést folytatók –, hogy a választható legkisebb edényméret a 120 liter, amely túl nagynek bizonyul, és elegendő lenne a 60 literes edényzet használata is. A panasz alapján az önkormányzati rendelet kapcsán felmerült a jogállamiság elve és az abból fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének, illetve közvetlen veszélyének gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján megkerestem Kulcs Község Önkormányzat jegyzőjét.

Érintett alapvető jog

- *a jogállamiság elvéből következő jogbiztonság követelménye* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés „Magyarország független, demokratikus jogállam.”)

Alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25., a továbbiakban: Alaptörvény)
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.)
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Htv.)
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- a közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 438/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet
- Kulcs községi Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2014. (II.06.) számú önkormányzati rendelete a települési szilárd hulladék kezelési közszolgáltatásról

A megállapított tényállás

A jegyző tájékoztatót az önkormányzati rendelet szabályozásáról. Kiemelte, hogy az ingatlanhasználót nem terheli a közszolgáltatás igénybevételi kötelezettség az olyan beépítetlen ingatlan tekintetében, ahol nem tartózkodik és ahol hulladék sem keletkezik. Levelében hivatkozott a 105/B/2001., az 52/2000., a 49/B/2000. számú alkotmánybíróági határozatokra. A rendelet és az alkotmánybíróági határozatok alapján a jegyző nem tartja indokoltnak, hogy a rendelet a közszolgáltatás igénybevétele alól mentesítő, vagy a szolgáltatás megszüntetésére irányuló rendelkezést tartalmazzon.

Az ügyfél kizárólag akkor mentesül díjfizetési kötelezettsége alól a rendelet szerint, ha a tulajdonában lévő ingatlanon nincs felépítmény.

Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy az önkormányzati rendelet szabálya alapján az olyan fogyasztóktól, akiknek a tulajdonában lévő ingatlan az ingatlan nyilvántartás szerint hétvégi ház vagy gazdasági épület megjelölésű és állandó lakó, illetve tartózkodási helyük nem abban az ingatlanban található, a közszolgáltató a hulladékot igény-jelleggel április 1. napjától október 31. napjáig heti egy alkalommal szállítja el. Ebben az esetben a fogyasztó november 1-jétől március 31-ig mentesül a díjfizetés alól.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint – többek között – a közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdése szerint közszolgáltatást végző szerv – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv, a közüzemi szolgáltató, az egyetemes szolgáltató, az állami vagy európai uniós támogatás nyújtásában vagy közvetítésében közreműködő szervezet, a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt tevékenységet végző szervezet, valamint a jogszabályban előírt, kötelezően igénybeveendő szolgáltatást nyújtó szervezet. A közszolgáltatást végző szerv kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés l) pontja és a 18. § (2) bekezdésének b) pontja alapján az alapvető jogok biztosá által vizsgálható hatóságnak, ezen belül közszolgáltatást végző szervnek minősül – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt tevékenységet végző szervezet.

A hulladékgazdálkodás a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatnak minősül.¹ A települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja². *Mindezek alapján megállapítom, hogy a települési önkormányzatok, valamint a hulladékkezelési közszolgáltatás ellátásában közreműködő közszolgáltatók az ombudsman által vizsgálható közszolgáltatást ellátó (annak megszervezésében felelős) szervnek minősülnek.*

II. A vizsgált alapjogok tekintetében

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kimondta, így a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában is rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság alkotmányos követelményének egyik eleme az egységes jogértelmezésen alapuló jogalkalmazás.

¹ Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 19. pontja

² Htv. 33. § (1) bek.

Nem lehet azonban világos, egyértelmű, és hatását tekintve kiszámítható a norma, ha nem biztosítja az egyértelmű eligazodást, alkalmazást. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az állami és önkormányzati döntések jogszabályoknak való megfelelését is. Az Alkotmánybíróság szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.

III. Az ügy érdemében

1. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás kötelező igénybevétele

A hulladékgazdálkodás a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatnak minősül³. A Htv. rendelkezései alapján a települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja. Az ingatlanhasználó az ingatlan területén képződő települési hulladékot gyűjti, és azt a közszolgáltatónak rendszeres időközönként átadja, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásához szükséges feltételeket a közszolgáltató részére biztosítja, a közszolgáltatást igénybe veszi, és a közszolgáltatás ellátásáért díjat fizet. A közszolgáltató az önkormányzati rendeletben előírt módon gondoskodik a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás folyamatos ellátásáról.⁴

A települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatás a hulladékgazdálkodás részét képezi. A közszolgáltatással elérendő végső cél egyrészt közegészségügyi, másrészt környezetvédelmi. Kiemelkedő közérdek fűződik a köztisztaság, településtisztaság megteremtéséhez, a járványok elkerüléséhez, és a környezeti elemek (a föld, a levegő, a víz, az élővilág, és az épített környezet) védelméhez. Ezek megteremtésén keresztül érvényesülhet ugyanis az egészséges környezethez való alapjog. A hulladékszállítási közszolgáltatás kötelező igénybevételenek az oka, hogy a keletkező hulladékot ártalommentes módon el kell helyezni, illetve annak nagyobb részét lehetőség szerint újra fel kell használni. A települési szemétszállítási közszolgáltatás a hulladékgazdálkodás része, így az nem egy szabadon választható szolgáltatás, hanem közszolgáltatás. A hulladékgazdálkodási rendszer – például – magában foglalja a hulladéklerakók építését és üzemeltetését, a települési szemétszállítási közszolgáltatás működtetését – amelyhez szükség van tárgyi eszközök beszerzésére (célgép), fenntartására, szakszemélyzetre –, az elhagyott, illetve ellenőrizetlen körülmények között elhelyezett hulladék összegyűjtését, elszállítását és a hulladék kezeléséről való gondoskodást, stb. Mint minden más közszolgáltatás esetében (távhő, áram, víz), a rendszer fenntartása a közszolgáltatási díjból finanszírozott. Tekintettel arra, hogy a keletkező hulladék nem megfelelő elhelyezése közegészségügyi és környezetszennyezési veszélyt jelent, szükséges annak társadalmi szinten szervezett megoldása. A közszolgáltatási díj pedig nem csupán a tényleges elszállítás ellenértékét jelenti, hanem a közszolgáltatás fenntartásával felmerülő költségek fedezetéül is szolgál.

„A válság megjelenése a települési szilárd hulladékkezelésben” című, AJB-2994/2012. számú jelentés tartalmazza, hogy a hulladékszállítási közszolgáltatásra vonatkozó eddigi ombudsmani vizsgálatokban többször megállapításra került, hogy az ingatlantulajdonos jogszabályon alapuló kötelezettsége a hulladék gyűjtése és átadása a közszolgáltató részére. Így abban az esetben, ha a lakos nem veszi igénybe a kötelező közszolgáltatást, a díj megfizetése alól akkor sem mentesül. A kötelező igénybevétel előírása szükséges a környezetvédelmi és közegészségügyi követelmények teljesülése érdekében.⁵

³ Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 19. pontja

⁴ Htv. 38. § (1)-(2) bek., 39. § (1) bek., 33. § (1) bek., 41. § (1) bek.

⁵ AJB-3637/2012., AJB-1360/2011., AJB-1783/2012., AJB-7481/2010. számú jelentések

A Hivatalhoz számos olyan tartalmú panasz is érkezik⁶, amely szerint a lakos nem látja át, hogy nincs választási lehetősége arra vonatkozóan, hogy a közszolgáltatást igénybe kell-e vennie, vagy ez számára csak egy lehetőség, egy olyan szolgáltatás, amit ha akar, nem használ. Az állampolgárok egy része tehát nincs tisztában azzal a kötelezettségével, hogy szervezett módon, a közösséggel együttműködve kell részt vennie a hulladékgazdálkodásban.

Fentiek alapján a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás kötelező igénybevételével kapcsolatban alapvető joggal összefüggő visszásság nem merült fel a vizsgálat során.

2. Az arányos és differenciált közszolgáltatási díj, a közszolgáltatás szüneteltetése

Az AJB-2994/2012. számú jelentés azt is megállapította, hogy az egészséges környezethez való jog érvényesüléséhez szükséges, hogy a közszolgáltatók hozzájussanak a díjakhoz, és a közszolgáltatási díjfizetési kötelezettség alapja a szennyező fizet elv.

A hozzám forduló ingatlantulajdonosok között sok az idős, egyedül élő lakos, akik jellemzően a közszolgáltatás kötelező igénybevételét, illetve a díj mértékét kifogásolják. A Htv. elfogadását megelőző közigazgatási egyeztetés során az ombudsman jelezte annak a szükségességét, hogy a kedvezmények, mentességek körében egységesebb szabályozásra van szükség, az egyes társadalmi csoportok (pl. nyugdíjasok) és élethelyzetek (pl. egyszemélyes háztartás, üresen álló ingatlan, környezettudatos magatartást folytatók, szociális alapon rászorulóknak) esetében kívánatos, hogy kedvezőbb hulladékdíj fizetési lehetőségre nyíljon mód. Az ingatlanhasználók oldalán fontos, hogy a díj megfizethető legyen, a díj arányban álljon a szolgáltatással, ösztönözzön a jogkövető magatartásra.

Véleményem szerint fentiek miatt szükséges a díjak bizonyos mértékű differenciált megállapítása. A települési önkormányzat az a szerv, ami egyszerre képviseli az ingatlantulajdonos és a közszolgáltató érdekeit. Ehhez elsősorban az szükséges, hogy a helyi rendelet és a közszolgáltatóval kötött közszolgáltatási szerződés kellően részletesen meghatározza a közszolgáltatás minden elemét, és a felek jogait és kötelezettségeit. Vagyis, az ingatlantulajdonosok esetében tartalmazzon kellően egyéniesített megoldásokat, ezzel is elősegítve a kötelező igénybevétel lakossági elfogadását. Például rendelkezzen az egyszemélyes háztartások vagy nyugdíjasok által igénybe vehető kedvezményekről, a számlázási eljárás részletes szabályairól. A közszolgáltató gyakorlatát, teljesítését pedig - mint szerződéses partnerét – ellenőrizze.

Az arányosság kérdésével számos korábbi jelentés foglalkozott már⁷, az Alkotmánybíróság gyakorlatát szem előtt tartva. Az Alkotmánybíróság például az 54/1998. (XI. 27.) AB határozatában felhívta a figyelmet arra, hogy „szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyenértékűségének tiszteletben tartása olyan alapvető követelmény az önkormányzatokkal szemben, amelyet a személyszállítási díj meghatározására irányuló rendeletalkotásuk során maradéktalanul érvényesíteniük kell”.

Az AJB-2994/2012. számú jelentés szerint az arányosság követelménye a díj differenciálásán keresztül valósulhat meg. A hatályos Htv. 35. § e) pontja alapján lehetőség van a díj differenciálásra, a gyakorlatban a képviselő-testület döntésétől függ a megvalósulása: „e) az ingatlanhasználót terhelő, miniszteri rendeletben nem szabályozott díjfizetési kötelezettséget, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények, továbbá a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ingatlanhasználó kérésére történő szüneteltetésének eseteit;”. A szüneteltetés eseteinek rendezése kötelező szabályozási feladata az önkormányzatnak, szemben a kedvezmények megállapításával, amely csak lehetőség.

⁶ AJB-900/2012., AJB-2195/2012., AJB-2792/2012., AJB-3145/2012., AJB-3621/2012., AJB-4144/2012. számú ügyek. Jellemző érvelés a panaszosok részéről, hogy nem keletkezik szemét, nem rendelkezik gyűjtőedénnyel, nem kötött szerződést a közszolgáltatóval, lemondta a közszolgáltatást, és a szolgáltató mégis követeli a díjat.

⁷ AJB-2038/2012. számú jelentés, AJB-4054/2012. számú jelentés, AJB-1053/2012. számú jelentés

Megjegyzendő, hogy a Htv. 2013. VII. 12-től hatályos, a szüneteltetésre vonatkozó szabálya régóta fennálló jogszabályi hiányosságot orvosolt, amely hiátusra a korábbiak során többször felhívta a figyelmet az ombudsmani gyakorlat. Az AJB-7481/2010. számú jelentés megfogalmazása szerint: *„Több vizsgált önkormányzati rendelet nem szabályozza a közszolgáltatás szüneteltethetőségének lehetőségét. A szüneteltetés értelmezése a Hgt.-ből⁸ hiányzik, mint ahogy nem tartalmazznak rendelkezéseket a vonatkozó jogszabályok az üresen álló ingatlanokra sem.”* *„Az AB határozat értelmében a hulladékdíj akkor felel meg a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága követelményének, ha az igazodik, vagy legalább közelít az elszállított szemét mennyiségéhez. Nem felel meg tehát a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága elvének, ha – szünetelés lehetőségének hiányában – azoknak az ingatlantulajdonosoknak (üdülő vagy lakóház) is meg kell fizetniük a hulladékiszállítás – sok esetben teljes összegű – díját, akik (egy adott időszakban) egyáltalán nem veszik igénybe a szolgáltatást – mivel nem tartózkodnak az ingatlanon. Az egyes önkormányzatok gyakorlata változatlanul nem egységes, továbbra is lehetőségük van arra, hogy rendeletükben ne szabályozzák a közszolgáltatás szüneteltetését. A vizsgált önkormányzati rendeletek egy része nem tartalmaz rendelkezést az üresen álló, használaton kívüli ingatlanokról, illetve a szolgáltatás szüneteléséről. Ez az állapot a Hgt. hiányosságára vezethető vissza, mivel nem teszi kötelezővé a helyi önkormányzatok számára az ezekről való egységes rendelkezést, annak ellenére, hogy a Hgt. világosan megköveteli a hulladékiszállítási díj mértéke meghatározásakor, a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága elvének érvényesülését. A szóban forgó szabályozási hiányosságok miatt továbbra is fennáll a jogállamiság elve, és az abból fakadó jogbiztonság követelményének sérelme.”*

A differenciálás megvalósulhat továbbá a különböző méretű gyűjtőedény közötti választási lehetőséggel, és a mérethez kapcsolódó differenciált díjmegállapítással is, amelynek biztosítása egyébként kötelező a képviselő-testület számára.⁹ Eljárásaimban gyakran tapasztalom és minden esetben intézkedést kezdeményezek, ha egy önkormányzatnak a települési szilárd hulladékkezeléssel kapcsolatos rendelete nem biztosítja különböző nagyságú gyűjtőedényzetek használatát az ingatlantulajdonosoknak, hanem csak egyfajta edényzet kötelező használatát rendeli, általában 120, ritkább esetben 110 litereset. Több alkotmánybírói határozatra tekintettel¹⁰ az AJB-1624/2011. számú jelentés megállapította, hogy *„a különböző méretű edényeknek a helyi rendeletekben előírt választhatósága garanciális jelentőségű a szolgáltatás-ellenszolgáltatás érvényesülése szempontjából.”* Ha a legkisebb választható méret a 110/120 literes edény, a kevesebb hulladék elszállítását igénylő lakosok számára nem biztosított az arányos díjfizetés lehetősége, illetve a túlzott nagyságú gyűjtőedény nem képes ösztönözni a kevesebb hulladéktermelésre.

Az Alkotmánybíróság az e tárgykörben hozott határozataiban rámutatott (például 732/B/1997. AB határozat, 139/2011. (XII. 2.) AB határozat), hogy a településtudásági közszolgáltatás során a szolgáltató és a fogyasztó között szerződéses kapcsolat, polgári jogviszony áll fenn, amelyre a Ptk. rendelkezései az irányadók.

⁸ a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény

⁹ A közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 438/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. § (1) és (2) bekezdései az alábbi szabályokat tartalmazzák a választható edény ürmértékére vonatkozóan: *„6. § (1) A vegyes hulladék gyűjtéséhez a közszolgáltatónak biztosítania kell azt, hogy az ingatlantulajdonos legalább 2 különböző ürmértékű gyűjtőedény közül választhasson. (2) Az (1) bekezdés szerinti választási lehetőséget az ingatlantulajdonos számára a közszolgáltató úgy ajánlja fel, hogy a választható gyűjtőedény ürmértéke igazodjon az ingatlanon képződő hulladék mennyiségéhez, figyelembe véve a) a településen képződő vegyes hulladék fajlagos mennyiségét, b) az ingatlan használók számát, c) az ürítési, elszállítási gyakoriságot, valamint d) az elkülönítetten gyűjtött hulladék mennyiségét (ha az ingatlanon a települési hulladékot elkülönítetten gyűjtik).”*

¹⁰ Vö. 48/2000. (XII. 18.) ABH, 52/1998. (XI. 27.) ABH, 932/B/2005. ABH, 506/B/2001. ABH

Ennél fogva alkalmazandó a Ptk. 201. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűségének követelménye is: „*A szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből kifejezetten más nem következik – ellenszolgáltatás jár. (2) Ha a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné, a szerződés megkötésének időpontjában feltűnően nagy az értékkülönbség, a sérelmet szenvedő fél a szerződést megtámadhatja.*” A hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:61. §-a a következők szerint rendelkezik: [„*Visszterhesség vélelme*] *A szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik – ellenszolgáltatás jár.*”. Vagyis a szolgáltatás-ellenszolgáltatás elve nem változott az új Polgári Törvénykönyvben sem.

A Htv. 46. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „*A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat - a vegyes hulladék mennyiségével arányosan - a költségekre, továbbá az árakra, illetve a díjra vonatkozó közgazdasági összehasonlító elemzések felhasználásával úgy kell megállapítani és szabályozni, hogy a) a díj a költséghatékony hulladékgazdálkodási közszolgáltatásra, a közszolgáltatás hatékonyságának javítására, a kapacitások hatékony igénybevételére, a közszolgáltatás minőségének folyamatos javítására, valamint a környezetterhelés csökkentésére ösztönözzön, valamint b) az e törvény szerinti céltartalék összege, a folyamatos hulladékgazdálkodási közszolgáltatás indokolt költségei, a környezetvédelmi kötelezettségek teljesítésének indokolt költségei, a közszolgáltatás tartós ellátásához, fejlesztéséhez szükséges indokolt költségek, továbbá a hulladékgazdálkodási közszolgáltatással érintett hulladékgazdálkodási létesítmény bezárásának, rekultivációjának, utógondozásának és monitoringjának indokolt költségei figyelembevételre kerüljenek.*”

Megjegyzendő, hogy a Htv. 3. § g) pontja szerinti költséghatékony hulladékgazdálkodási közszolgáltatás biztosításának elve alapján a díj megállapításánál rendszerszinten figyelembe kell venni a közszolgáltatást igénybe vevő lakosság fizetőképességét is: „*a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a költséghatékony környezetvédelmi célok megválasztásával és a közszolgáltatást igénybe vevő lakosság fizetőképessége szerint fenntartható üzemeltetési költségekre figyelemmel úgy kell biztosítani, tervezni és fejleszteni, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó feladatok ellátása a legkisebb mértékben tegye szükségessé a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj és a hulladék ártalmatlanítása után fizetendő díj emelését, és az ártalmatlanítás díja ne eredményezhesse a hulladéklerakási járulék közszolgáltatóra vagy a lakosságra történő áthárítását.*” Fentiek alapján a hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályokból önmagában is következik a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűségének (arányosságának) a követelménye, mert a vegyes hulladék mennyiségével arányosan kell a közszolgáltatási díjat megállapítani. Az önkormányzatoknak a kötelező hulladékkezelési közszolgáltatáshoz kapcsolódó jogalkotási hatáskörét a Htv. részletesen rendezi. A magasabb szintű jogszabályok keretei között az egyes önkormányzati rendeletek határozzák meg többek között a szolgáltatást, az igénybevétel módját, gyakoriságát, idejét és helyét. *Az ingatlantulajdonos és közszolgáltató között létrejövő szerződés minden lényegi elemét tehát jogszabály határozza meg.* A Htv. 35. § e) pontja alapján a szüneteltetés eseteinek rendezése kötelező szabályozási feladat az önkormányzat számára.

*A 3/2014. (II.06.) számú önkormányzati rendelet tartalmaz szabályt a beépítetlen ingatlanokra vonatkozóan, azonban arra az esetre nem, amikor az ingatlant annak tulajdonosa nem használja hosszabb időszakon keresztül, ezért a rendelet nem felel meg a Htv-ben foglalt arányossági, és a Ptk-ban szabályozott szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűségi követelménynek. Az ilyen tartalmi hiányosságú önkormányzati rendelet a jogállamiság és az abból eredő jogbiztonság követelményével összefüggő visszasságot okoz.*¹¹

¹¹ Eljárásaim során több önkormányzati rendeletet vizsgáltam meg a szüneteltetésre vonatkozóan. Például az alábbi rendeletek tartalmaztak szabályozást a szüneteltetésre vonatkozóan. Alsóörs község önkormányzat

Intézkedéseim

Az Ajb. 37. §-a alapján felkérem Kulcs Község Önkormányzat jegyzőjét, hogy készítse elő Kulcs községi Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2014. (II.06.) számú önkormányzati rendelete módosítását annak érdekében, hogy az tartalmazza a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ingatlanhasználó kérésére történő szüneteltetésének szabályait és ezáltal megfeleljen a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 35. § e) pontjában adott felhatalmazásnak.

Budapest, 2014. április

Székely László sk.

képviselő-testületének a környezetvédelemről szóló 9/2004. (VI. 25.) számú rendelete „5. § (6) Az üres, romos, használaton kívüli lakóház, vagy nyaraló után, amennyiben a tulajdonos ezt az állapotot írásban jelzi a Szolgáltatónak, és nulla fogyasztást bizonyító közüzemi számlákat mutat be, a kérelmezett időszakra vonatkozóan a hulladékgazdálkodási díjfizetés szüneteltethető. A tulajdonosnak hitelt érdemlő dokumentumokkal kell alátámasztani a kérelmét a Szolgáltató irányába. A mentesség az alapidjra (rendelkezésre állási díjra) nem vonatkozik. A hulladékszállítás díját ebben az esetben is meg kell fizetni, melyből a szolgáltató a tárgyév december 31-ig visszatéríti az üritési díj összegét. (7) A hulladékgazdálkodási díjfizetés alóli mentesítés csak akkor lehetséges, ha a tulajdonosnak hulladékszállítási díjtartozása nem áll fenn. (8) Nem kell hulladékszállítási díjat fizetni, ha a szolgáltatás igénybevétele feltételei nem állnak fenn. A szolgáltatás igénybevétele feltételei akkor állnak fenn, ha az ingatlan közterületi bejáratától számított 50 méteres távolságon belül található a Szolgáltató által kijelölt hulladéklerakó pont. Amennyiben a tulajdonos vállalja a nagyobb távolságra lévő hulladéklerakó pont használatát és a díjat megfizeti a Szolgáltató köteles a hulladékát elszállítani.” Vagy Balatonfüzfőn a települési szilárd hulladék gyűjtésére és elszállítására vonatkozó szervezett közszolgáltatás kötelező igénybevételeéről szóló 26/2013. (XI. 29.) önkormányzati rendelet szerint: „3. § (4) A közszolgáltatás a közszolgáltatást egész évben igénybe vevők esetében szüneteltethető, ha a közszolgáltatást igénybe vevő hatósági bizonyítvánnyal, vagy közüzemi számlákkal igazolja, hogy az ingatlant legalább 30 napon keresztül nem használja. A szüneteltetést írásban kell kezdeményezni a közszolgáltatónál. A közszolgáltatás szüneteltetésének időtartama alatt az alapidjat meg kell fizetni. A szüneteltetésre vonatkozó kérelmet hat hónaponként meg kell ismételni. (5) Amennyiben az ingatlan lakatlan, és ezt a szolgáltatást igénybe vevő a közszolgáltató felé közüzemi számlákkal utólag igazolja – üdülő ingatlan esetében az egész szolgáltatási időszakra vonatkozóan kell igazolást benyújtani – csak az alapidjat köteles megfizetni.”